

Ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta
Puheenjohtaja

5.2.2024

Johan Van Overtveldt
Puheenjohtaja
Budjettivaliokunta
BRYSEL

Asia: Lausunto vuoden 2025 talousarvion suuntaviivoista – Pääluokka III
(2023/2220(BUI))

Arvoisa puheenjohtaja

Arvoisa puheenjohtaja Van Overtveldt

Ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan (ENVI) koordinaattorit päättivät 28. marraskuuta 2023, että ENVI-valiokunta antaa kirjeen muodossa lausunnon vuoden 2025 talousarvion suuntaviivoista – pääluokka III (2023/2220(BUI)). Näin ollen toimitan Teille sekä ENVI-valiokunnan puheenjohtajan että talousarvion pysyvän esittelijän ominaisuudessa ENVI-valiokunnan näkemykset päätöslauselmaan sisällytettävänä kohtina, jotka ENVI-valiokunta hyväksyi kokouksessaan¹ 24. tammikuuta 2024 ja jotka pyydän valiokuntaanne ottamaan huomioon:

¹ Lopullisessa äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Pascal Canfin (puheenjohtaja), Bas Eickhout (varapuheenjohtaja), Anja Hazekamp (varapuheenjohtaja), César Luena (varapuheenjohtaja), Mazaly Aguilar, Catherine Amalric, Maria Arena, Katarina Barley, Hildegard Bentele, Sergio Berlato, Michael Bloss, Daniel Buda, Delara Burkhardt, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Asger Christensen, Christophe Clergeau, Nathalie Colin-Oesterlé, Ana Collado Jiménez, Maria Angela Danzi, Marie Dauchy, Matthias Ecke, Pietro Fiocchi, Heléne Fritzon, Malte Gallée, Gianna Gancia, Paola Ghidoni, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Martin Hojsík, Jan Huitema, Martin Häusling, Peter Jahr, Karin Karlsbro, Billy Kelleher, Ska Keller, Petros Kokkalis, Danilo Oscar Lancini, Peter Liese, Javi López, Thierry Mariani, Lydie Massard, Sara Matthieu, Liudas Mažylys, Nora Mebarek, Dace Melbārde, Marina Mesure, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Nikos Papandreou, Francesca Peppucci, Jessica Polfjärd, Stanislav Polčák, Erik Poulsen, Nicola Procaccini, Frédérique Ries, Manuela Ripa, María Soraya Rodríguez Ramos, Maria Veronica Rossi, Silvia Sardone, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Sara Skytvedal, Maria Spyrali, Edina Tóth, Achille Variati, Idoia Villanueva Ruiz, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Veronika Vrecionová, Thomas Waitz, Mick Wallace, Jörgen Warborn, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Stefania Zambelli, Esther de Lange, Margarita de la Pisa Carrión, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Michaela Šojdrová.

– korostaa, että Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen aiheuttama epävakaus ja turvattomuus edellyttävät paitsi yhtenäisempää ja enemmän tukea antavaa myös energiaomavaraista unionia, joka vie eteenpäin vihreää ja oikeudenmukaista siirtymää jättämättä ketään jälkeen ja energiaköyhyyttä torjuen; toteaa, että vakava geopoliittinen tilanne ei saa siirtää huomiota pois tavoitteesta saavuttaa ilmastonutraalius viimeistään vuoteen 2050 mennessä tai hidastaa tähän tähtäviä toimia;

– huomauttaa, että EU:n vuosien 2021–2027 pitkän aikavälin talousarvion ja Next Generation EU -välineen avulla on tarkoitus panna täytäntöön EU:n pitkän aikavälin painopisteet eri aloilla, kuten ilmasto- ja ympäristökysymyksissä; tuo erityisesti esille, että luonnonvaroja ja ympäristöä varten on varattu 401 miljardia euroa ja että 30 prosenttia EU:n kokonaismenoista osoitetaan ilmastohankkeisiin; pitää tässä yhteydessä myönteisenä aikomusta siitä, että vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehityksen väliarvioinnissa varoja lisätään erityisesti ympäristöön ja ilmastoon liittyvien painopisteiden osalta 10 miljardilla eurolla; toteaa, että otsakkeeseen 3 ”Luonnonvarat ja ympäristö” on lisättävä miljardi euroa sisältäen maatalouteen, merenkulkualoihin, ilmastoon, ympäristönsuojeluun, elintarviketurvaan ja maaseudun kehittämiseen liittyviä menoja ja investointeja², jotta ympäristöä koskevaan haasteeseen voidaan vastata joustavammin³;

– muistuttaa, että vihreä ja digitaalinen siirtymä ovat kaksi Next Generation EU -välineen päätavoitetta ja että elpymis- ja palautumistukivälineen, joka on sen keskeinen osa, odotetaan ohjaavan EU:ta kohti kestävämpää tulevaisuutta välineestä jäsenvaltioille myönnettävien yli 700 miljardin euron avustusten ja lainojen turvin; korostaa tarvetta varmistaa, että elpymis- ja palautumistukivälineellä edistetään ilmastotoimien ja ympäristökestävyyden valtavirtaistamista ja EU:n ilmastonutraaliustavoitteen saavuttamista vuoteen 2050 mennessä tukemalla uudistuksia, joita jäsenvaltiot tekevät vihreiden teknologioiden ja valmiuksien, kuten kestävä liikunnan, energiatehokkuuden, uusiutuvan energian, ilmastomuutokseen sopeutumisen, kiertotalouden ja biologisen monimuotoisuuden, hyväksi; palauttaa mieliin, että jäsenvaltioiden on näitä varoja saadakseen laadittava suunnitelmat, joissa kokonaismenoista vähintään 37 prosenttia osoitetaan ilmastotavoitteita tukeviin investointeihin ja uudistuksiin; kehottaa parlamenttia tehtävänsä mukaisesti valvomaan elpymis- ja palautumistukivälinettä ja varmistamaan, että kansalliset suunnitelmat ovat ilmasto- ja ympäristötavoitteiden mukaisia⁴;

– täsmentää, että unionin vuoden 2025 talousarvio olisi mukautettava eurooppalaisen ilmastolain tavoitteeseen tehdä EU:sta ensimmäinen ilmastonutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä ja Pariisin sopimuksen tavoitteeseen pitää maapallon keskilämpötilan nousu alle kahdessa celsiusasteessa esiteolliseen aikaan verrattuna;

– pitää myönteisenä, että komissio, parlamentti ja neuvosto ovat sitoutuneet vahvistamaan EU:n talousarvion osuutta ilmastomuutoksen torjunnassa, kuten joulukuussa 2020 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa⁵ sovittiin; korostaa, että ilmastonäkökohtien ja biologisen

² Euroopan komissio, ”Headings: spending categories”, saatavilla osoitteessa https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/spending/headings_fi.

³ Karoline Kowald, ”Mid-term revision of the 2021-2027 MFF: Interim report on Commission proposal”, saatavilla osoitteessa [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA\(2023\)753945](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_ATA(2023)753945).

⁴ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/green.html?lang=fi.

⁵ Talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä

monimuotoisuuden valtavirtaistamista varten on varmistettava keskeiset resurssit ja että tällä turvataan se, että EU:n kaikkien alojen ohjelmissa otetaan niiden suunnittelussa, täytäntöönpanossa ja arvioinnissa huomioon ilmasto- ja biologista monimuotoisuutta koskevat painopisteet; muistuttaa, että on tärkeää saavuttaa ilmastomenotavoite, joka on 32,6 prosenttia EU:n 578 miljardin euron talousarviosta; korostaa, että on tärkeää varmistaa hiilirajamekanismin toiminta, sillä mekanismin avulla komissio voi toteuttaa korvaavia toimia korjatakseen mahdolliset puutteet EU:n talousarvion ilmastomenojen kokonaistavoitteen saavuttamisessa⁶;

– toteaa biologisen monimuotoisuuden valtavirtaistamisen osalta, että biologisen monimuotoisuuden köyhtymistä on torjuttava ja ekosysteemejä on ennallistettava merkittävillä investoinneilla ja että on saavutettava tavoite, jonka mukaan vuotuisista menoista osoitetaan biologista monimuotoisuutta koskeviin tavoitteisiin vuonna 2024 vähintään 7,5 prosentin osuus ja vuosina 2026 ja 2027 vähintään 10 prosentin osuus; painottaa, että unionin vuoden 2025 talousarviossa on toteutettava lisätoimia sen varmistamiseksi, että vuosiksi 2026 ja 2027 asetetut biologista monimuotoisuutta koskevat menotavoitteet saavutetaan; korostaa, että EU:n talousarvion on oltava keskeinen tekijä toteutettaessa vuoteen 2030 ulottuvaa biodiversiteettistrategiaa, jonka mukaan biologista monimuotoisuutta koskeviin toimiin tarvitaan vuosittain kansallista ja EU:n tason julkista ja yksityistä rahoitusta vähintään 20 miljardia euroa⁷;

– painottaa, että ilmastoon ja biologiseen monimuotoisuuteen liittyviä menoja on seurattava avoimesti raportoimalla niistä luotettavasti ja kattavasti talousarvioasiakirjoissa ja tuloksellisuusverkkosivustolla, ja korostaa, että tarvitaan riittävästi jälkiarviointeja, joissa käsitellään vaikutuksia; toteaa, että ilmastomenoihin liittyvissä menetelmissä on mahdollisuuksien mukaan tehtävä ero ilmastomuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen välillä; toteaa, että komission on laadittava EU:n ilmastokertoimiin ja vaikutuksiin perustuva kattava menetelmä ja raportoitava monivuotisen rahoituskehityksen jokaisen seitsemän vuoden osalta toteutuneista ja tulevista menoista sen varmistamiseksi, että ilmastonäkökohtien ja biologisen monimuotoisuuden valtavirtaistaminen on tarkoituksenmukaista ja hyvin suunniteltua; korostaa, että on tärkeää välttää tekemästä harhaanjohtavia likimääräisiä arvioita siitä, miten menomäärärahoilla edistetään ilmasto- ja biodiversiteettitavoitteiden saavuttamista, sekä sitä, että ei ole selkeitä tavoitteita; kehottaa komissiota tarkistamaan varainkäytön laadun ohjelmatasolla; muistuttaa komissiota, että se julkaisee väliarvioinnin parlamenttia ja sidosryhmiä kuultuaan ja esittää asiaa koskevan ehdotuksen, jos tavoitteita ei saavuteta;

– kehottaa noudattamaan kaikissa EU:n talousarvio-ohjelmissa sitoutumista ”ei merkittävää haittaa” -periaatteeseen; korostaa, että ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisesti on

uusista omista varoista, mukaan lukien etenemissuunnitelma uusien omien varojen käyttöönottamiseksi, 16. joulukuuta 2020 tehty Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välinen toimielinten sopimus (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv:OJ.LI.2020.433.01.0028.01.FI>).

⁶ Euroopan komissio, ”Climate Mainstreaming”, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/green-budgeting/climate-mainstreaming_en.

⁷ Euroopan komissio, ”Biodiversity Mainstreaming”, https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/horizontal-priorities/green-budgeting/biodiversity-mainstreaming_en.

tarpeen rajoittaa menoja, joilla voi olla kielteisiä ilmasto- ja ympäristövaikutuksia⁸; korostaa lisäksi, että periaatteen noudattaminen olisi varmistettava koko talousarvion osalta ja että tarvittavat korjaavat toimenpiteet olisi toteutettava ilman aiheetonta viivytystä;

– kehottaa lainsäätäjiä saattamaan nopeasti päätökseen 55-valmiuspaketin jäljellä olevat lainsäädäntöehdotukset ja korostaa lisäksi tarvetta panna tämä lainsäädäntö täytäntöön, jotta saavutetaan välitavoite, jonka mukaan kasvihuonekaasupäästöjä vähennetään 55 prosentilla vuoteen 2030 mennessä; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan uusien sääntöjen ja uudistusten nopean ja tehokkaan täytäntöönpanon;

– muistuttaa, että on varmistettava, että kolmasosalla Next Generation EU -elvytys suunnitelman ja EU:n seitsenvuotisen talousarvion 1,8 biljoonan euron investoinneista rahoitetaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa ja siihen liittyviä aloitteita; painottaa tässä yhteydessä tarvetta osoittaa riittävästi henkilöresursseja ja taloudellisia resursseja EU:n ilmastolain, ilmastomuutokseen sopeutumista koskevan EU:n strategian, vuoteen 2030 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian, Pellolta pöytään -strategian, EU:n teollisuusstrategian, kiertotaloutta koskevan EU:n toimintasuunnitelman, akku- ja paristoasetuksen⁹, kestäväyyttä edistävän kemikaalistrategian, vuoteen 2030 ulottuvan EU:n metsästrategian ja luonnon ennallistamista koskevan lain täytäntöönpanoon sekä puhtaan, kohtuuhintaisen ja varman energiansaannin takaamiseen¹⁰;

– painottaa, että kullekin ohjelmalle, kuten Life-ohjelmalle, osoitettuja määrärahoja on lisättävä kunnianhimoisemmin ilmastoon ja ympäristöön liittyvien hankkeiden sekä oikeudenmukaisen siirtymän rahaston rahoittamiseksi, jotta voidaan auttaa ilmastosiirtymän taloudellisista ja sosiaalisista kustannuksista kärsiviä kaikkein haavoittuvimpia hiili-intensiivisiä alueita; kehottaa ”viherryttämään” kaikkia muita asiaankuuluvia ohjelmia ja rahastoja, mukaan lukien ilmasto- ja biodiversiteettirahoituksen ennakoiva sisällyttäminen ohjelmasuunnittelutoimiin¹¹;

– korostaa tarvetta parantaa ennaltaehkäisyä ja varautumista toteuttamalla ilmastomuutokseen sopeutumista koskevia toimenpiteitä, jotta unioni voi ehkäistä ja torjua sellaisia hätätilanteita kuin viimeaikaiset tulvat, maastopalot, kuivuus ja muut ennakoimattomat tapahtumat; korostaa, että on edelleenkin tärkeää varmistaa unionin pelastuspalvelumekanismiin riittävä rahoitus;

– muistuttaa, että komission tehtävänä on varmistua siitä, että kaikki EU:n jäsenvaltiot soveltavat EU:n lainsäädäntöä asianmukaisesti, ja kehottaa siksi komissiota varmistamaan, että täytäntöönpanon seurantaan on riittävästi rahoitusta ja henkilöstöä;

– painottaa, että on tärkeää osoittaa riittävästi taloudellisia ja henkilöresursseja ENVI-valiokunnan vastuualueeseen kuuluville EU:n virastoille, kuten Euroopan

⁸ SWD(2022)0225, https://commission.europa.eu/system/files/2023-06/swd_2022_225_climate_mainstreaming_architecture_2021-2027.pdf.

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2023/1542, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2023, akuista ja paristoista ja jäteakuista ja -paristoista, direktiivin 2008/98/EY ja asetuksen (EU) 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivin 2006/66/EY kumoamisesta (EUVL L 191, 28.7.2023, s. 1).

¹⁰ COM(2019)0640.

¹¹ SWD(2022)0225, https://commission.europa.eu/system/files/2023-06/swd_2022_225_climate_mainstreaming_architecture_2021-2027.pdf.

ympäristökeskukselle (EEA), Euroopan kemikaalivirastolle (ECHA), Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaiselle (EFSA), Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskukselle (ECDC) ja Euroopan lääkevirastolle (EMA), jotta varmistetaan, että ne voivat toimia keskeisessä roolissaan EU:n kriisien vastaisiin toimiin liittyvässä päätöksenteossa;

– painottaa ennaltaehkäisyn merkitystä ja sitä, että tärkeää valmistautua paremmin tulevien terveysuhkien torjuntaan; korostaa, että kansalaisten terveyden ja hyvinvoinnin säilyttämiseksi on varmistettava, että kohtuuhintaisia lääkkeitä on jatkuvasti saatavilla; tuo esiin EU:n nykyisen riippuvuuden EU:n ulkopuolisista maista tuoduista vaikuttavista farmaseuttisista aineista ja kemiallisista raaka-aineista ja korostaa lisäksi, että lääkkeiden toimitusketjun riippumattomuutta on parannettava ja sen osalta on saavutettava avoimempi strateginen riippumattomuus;

– korostaa lisäksi, että on tärkeää vahvistaa terveydenhuoltojärjestelmien kestävyyttä ja muutosjoustavuutta sekä samalla vähentää eroja terveydenhuollon ja lääkkeiden yhdenvertaisessa ja tasapuolisessa saatavuudessa; painottaa, että terveyteen liittyvissä menoissa olisi noudatettava ”yhteinen terveys”- ja ”terveys kaikissa politiikoissa” -lähestymistapoja; korostaa, ettei yhteistä yleistä näkemystä ”yhteinen terveys” -lähestymistavasta ja pandemiavalmiudesta ole olemassa ja että tällainen on luotava; muistuttaa vaarasta, joka liittyy olennaisten lääkkeiden pulaan, ja kehottaa toteuttamaan välittömästi toimenpiteitä, joilla varmistetaan kaikkein kriittisimpien lääkkeiden ja ainesosien toimitusvarmuus, saatavuus ja kohtuuhintaisuus¹²;

– toistaa huolensa siitä, että yli 50 prosenttia EU4Health-ohjelman määrärahoista kohdennettiin komission terveyshätätilanteiden valmiusviranomaisen toimintamenoihin, ja korostaa, että on tärkeää myöntää riittävästi rahoitusta EU4Health-ohjelman toimiin ja myös riittävää tukea eurooppalaisen terveystietoalueen täytäntöönpanoon;

– painottaa tähän liittyen, että monet epidemiat liittyvät tartuntatautien yleistymiseen ja että mikrobilääkeresistenssin torjumiseksi toteutettavia unionin toimia olisi lisättävä merkittävästi; korostaa lisäksi, että yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa on vahvistettava, jotta voidaan päästä maailmanlaajuiseen sopimukseen mikrobilääkkeiden käytöstä ja saatavuudesta;

– korostaa, että EU:n on jatkettava syöväntorjunnan toimia ja varmistettava riittävän rahoituksen avulla EU:n syöväntorjuntasuunnitelman täytäntöönpano; pitää myönteisenä EU4Health-ohjelman ja muiden EU:n välineiden varojen käyttöä huomattavan neljän miljardin euron rahoitustuen myöntämiseksi jäsenvaltioille, jotta ne voivat vahvistaa terveydenhuoltojärjestelmiään ja tehostaa niiden syöväntorjuntavalmiuksia¹³;

– painottaa sellaisen tehostetun EU:n omien varojen järjestelmän merkitystä, jolla voidaan vastata haasteisiin ja edistää unionin terveys-, ympäristö- ja ilmastotavoitteita sekä Next Generation EU -välineestä annettujen lainojen takaisinmaksua; muistuttaa, että EU:n talousarvio täydentää jäsenvaltioiden kansallisia talousarvioita ja antaa EU:lle

¹² COM(2023)0672.

¹³ EU:n syöväntorjuntasuunnitelma, komission Euroopan parlamentille ja neuvostolle antama tiedonanto, saatavilla osoitteessa https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-02/eu_cancer-plan_en_0.pdf.

mahdollisuuden säilyttää roolinsa, joka sillä on globaalina toimijana nykyisten haasteiden ratkaisemisessa, ja jopa vahvistaa sitä;

Olen lähettänyt samansisältöisen kirjeen vuoden 2025 talousarvion yleisesittelijälle Victor Negresculle.

Ystävällisin terveisin

Pascal Canfin

**LIITE: YHTEISÖT JA/TAI HENKILÖT
JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA**

Valmistelija ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.